

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

5. juuli 2012*

Intellektuaal- ja tööstusomand — Ühenduse sordikaitse — Määrus (EÜ) nr 2100/94 — Põllumajandustootja erand — Mõiste „õiglane tasu” — Kahju hüvitamine — Rikkumine

Kohtuasjas C-509/10,

mille ese on Bundesgerichtshof'i (Saksamaa) 30. septembri 2010. aasta otsusega ELTL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. oktoobril 2010, menetluses

Josef Geistbeck,

Thomas Geistbeck

versus

Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano, kohtunikud A. Borg Barthet, E. Levits (ettekandja), J.-J. Kasel ja M. Berger,

kohtujurist: N. Jääskinen,

kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 18. jaanuari 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Geistbeckid, esindajad: *Rechtsanwalt* J. Beismann ja *Rechtsanwalt* M. Miersch,
- Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH, esindajad: *Rechtsanwalt* K. von Gierke ja *Rechtsanwalt* C. von Gierke,
- Kreeka valitsus, esindajad: X. Basakou ja A.-E. Vasilopoulou,
- Hispaania valitsus, esindaja: F. Díez Moreno,
- Euroopa Komisjon, esindajad: B. Schima, F. Wilman ja M. Vollkommer,

olles 29. märtsi 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada teatavaid sätteid nõukogu 27. juuli 1994. aasta määruses (EÜ) nr 2100/94 ühenduse sordikaitse kohta (EÜT L 227, lk 1; ELT eriväljaanne 03/16, lk 390) ning komisjoni 24. juuli 1995. aasta määruses (EÜ) nr 1768/95 määruse nr 2100/94 artikli 14 lõikes 3 osutatud põllumajandusliku erandi rakenduseeskirjade kohta (EÜT L 173, lk 14; ELT eriväljaanne 03/18, lk 63), muudetud komisjoni 3. detsembri 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 2605/98 (EÜT L 328, lk 6; ELT eriväljaanne 03/24, lk 162; edaspidi „määrus nr 1768/95“).
- 2 Taotlus on esitatud põllumajandustootjate Geistbeckide ja Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH (edaspidi „STV“), kes esindab kaitstud sortide Kuras, Quarta, Solara ja Marabel omanike huve, vahelises vaidluses seoses sellega, et põhikohtuasja kaebuse esitajad ei deklareerinud täielikult nimetatud sortide kasvatamist.

Õiguslik raamistik

Määrus nr 2100/94

- 3 Vastavalt määruse nr 2100/94 artiklile 11 on õigus ühenduse sordikaitsele „aretajal” ehk „isikul, kes sordi aretas või avastas ja arendas, või tema õigusjärglasel”.
- 4 Määruse artikkel 13 „Ühenduse kaitse alla võetud sordi omaniku õigused ja piirangud” sätestab:
„1. Ühenduse sordikaitse annab ühenduse kaitse alla võetud sordi omanikule või omanikele (edaspidi „omanik”) õiguse sooritada lõikes 2 sätestatud toiminguid.
2. Ilma et see piiraks artiklite 15 ja 16 sätete kohaldamist, eeldavad järgmised toimingud kaitstud sordi koostisosade või koristatud materjali (edaspidi „materjal”) puhul omaniku luba:
2) tootmine või paljundamine;
[...]
Omanik võib seada loale tingimusi ja piiranguid.
[...]”
- 5 Määruse artikli 14 „Ühenduse sordikaitse erandid” lõige 1 sätestab:
„Olenemata artikli 13 lõikest 2 ning põllumajandusliku tootmise kaitsmiseks on põllumajandustootjatel lubatud kasutada paljundamise eesmärgil põllul oma põllumajandusettevõttes koristatud tooteid, mille nad on saanud, kasutades oma põllumajandusettevõttes muude ühenduse kaitse alla võetud sortide kui hübriidsortide või sünteetiliste sortide paljundusmaterjali.”

6 Määruse nr 2100/94 artikli 14 lõige 3 näeb sellega seoses ette järgmist:

„Lõikes 1 sätestatud erandi jõustamise ning aretaja ja põllumajandustootja õiguspäraste huvide kaitsmise tingimused kehtestatakse enne käesoleva määruse jõustumist artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades järgmiste kriteeriumide põhjal:

[...]

— väiketootjad ei pea maksma omanikule mingit tasu; [...]

[...]

— teised põllumajandustootjad peavad maksma omanikule õiglase tasu, mis on märgatavalt väiksem kui samal maa-alal sama sordi paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise puhul nõutav summa; kõnealuse õiglase tasu tegelik tase võib aja jooksul muutuda, võttes arvesse seda, mil määral kasutatakse asjaomase sordi puhul lõikega 1 ettenähtud erandit,

[...]

— põllumajandustootjad ja töötlemisteenuste osutajad edastavad omanikele nende taotlusel asjakohast teavet; [...]

7 Määruse artikkel 94, mis käsitleb tsiviilõiguslikke nõudeid taimesordi kasutamisel toimunud rikkumiste korral, sätestab:

„1. Omanik võib esitada nõude õigusrikkumise lõpetamise või mõistliku hüvitise [siin ja edaspidi on „mõistliku hüvitise” asemel kasutusel täpsem väljend „õiglase tasu”] maksmise või mõlema kohta igäühe suhtes, kes:

a) sooritab ühenduse kaitse alla võetud sordi puhul ühe artikli 13 lõikes 2 sätestatud toimingut, omamata selleks õigust

[...]

2. Igäüks, kes tegutseb tahtlikult või ettevaatamatult, peab lisaks hüvitama omanikule kõnealusest toimingust tuleneva mis tahes täiendava kahju. Kerge ettevaatamatuse korral võib selliseid nõudeid vastavalt ettevaatamatuse astmele vähendada, kuid ometi mitte sedavõrd, et nõue on väiksem kui õigusrikkumise sooritanud isiku poolt sellest saadud kasu.”

8 Õigusrikkumisi käsitlevate siseriiklike õigusaktide täiendav kohaldamine on reguleeritud nimetatud määruse artiklis 97, mille lõige 1 sätestab:

„Kui artiklis 94 nimetatud õigusrikkumise sooritaja on rikkumise tulemusel saanud omaniku või litsentsiaadi arvelt kasu, kohaldavad artiklite 101 või 102 kohased pädevad kohtud hüvitamist silmas pidades siseriiklike õigusakte, sealhulgas rahvusvahelist eraõigust.”

Määrus nr 1768/95

9 Määruse nr 1768/95 artikli 2 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Artiklis 1 osutatud tingimusi rakendavad aretajat esindav omanik ning põllumajandustootja nii, et kaitstakse üksteise seaduslikke huve.”

10 Määruse nr 1768/95 artikkel 5, mis sätestab omanikule makstava tasu, näeb ette:

„1. Algmääruse artikli 14 lõike 3 neljanda taande kohaselt sordi omanikule makstava õiglase tasu määra kohta võivad omanik ja asjaomane põllumajandustootja sõlmida lepingu.

2. Kui sellist lepingut ei ole sõlmitud või seda ei kohaldata, peab õiglase tasu määr olema märgatavalt väiksem kui summa, mida nõutakse samal maa-alal sama sordi ametlikuks sertifitseerimiseks sobiva madalaima kategooria paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise puhul.

[...]

5. Kui lõikes 2 osutatud juhul ei kohaldata lõikes 4 osutatud lepinguid, on makstav tasu lõike 2 kohaselt 50% paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise eest makstavast tasust.

[...]”

11 Sama määruse artikli 14, mis puudutab põllumajandustootja kohustuste täitmise kontrollimist omaniku poolt, lõige 1 sätestab:

„Selleks, et omanik saaks jälgida põllumajandustootja kohustuste täitmist käsitlevate ja käesolevas määruses täpsustatud algmääruse artikli 14 sätete järgimist, peab põllumajandustootja omaniku taotlusel:

a) tõendama artikli 8 kohaselt esitatud teavet asjakohaste dokumentide abil, näiteks arved, kasutatud etiketid või muud asjakohased vahendid, mida nõutakse vastavalt artikli 13 lõike 1 punktile a ning mis käsitlevad:

— omaniku sordi saagist saadud toote töötlemist külvamiseks kolmanda isiku poolt, või

— artikli 8 lõike 2 punkti e puhul omaniku sordi paljundusmaterjali tarnimist,

või maade ja ladustamisrajatiste olemasolu näitamise kaudu;

b) tegema kättesaadavaks artikli 4 lõikes 3 ja artikli 7 lõikes 5 osutatud tõendid või võimaldama nende kasutamist.”

12 Määruse nr 1768/95 artikkel 18 sätestab:

„1. Omanik võib artiklis 17 osutatud isiku algmääruse artikli 14 lõikes 3 sätestatud ja käesolevas määruses täpsustatud kohustuste täitmiseks kohtusse kaevata.

2. Kui selline isik on sama omaniku ühe või mitme sordi suhtes korduvalt ja tahtlikult eiranud oma kohustust vastavalt algmääruse artikli 14 lõike 3 neljandale taandele, hõlmab algmääruse artikli 94 lõike 2 kohaselt omanikule edasiste kahjustuste hüvitamise vastutus vähemalt ühekordset summat, mis arvutatakse, korrutades samaväärse koguse kõnealuse taimeliigi kaitstud sortide paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise eest tasumisele kuuluv keskmine summa neljaga, ilma et see piiraks suuremate kahjustuste hüvitamist.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

13 Ajavahemikul 2001.–2004. aastani kasvatasid Geistbeckid kaitstud sorte Kuras, Quarta, Solara ja Marabel, millest nad olid STV-d teavitanud. STV tuvastas aga järelevalve tulemusel, et tegelikult kasvatatud kogused ületasid – mõne sordi puhul isegi kolmekordselt – deklareeritud koguseid. Sellest

tulenevalt nõudis STV 4 576,15 euro suuruse summa maksmist, mis vastab talle maksmisele kuuluvale hüvitisele. Kuna põhikohtuasja kaebuse esitajad tasusid üksnes poole sellest summast, esitas STV hagi, milles nõudis ülejäänud summa maksmist ning kohtueelse menetluse kulude hüvitamist summas 141,05 eurot.

- 14 Esimese astme kohtus hagi rahuldati. Põhikohtuasja kaebuse esitajate apellatsioonkaebus jäeti rahuldamata. Viimased esitasid seejärel eelotsusetaotluse esitanud kohtule kassatsioonkaebuse.
- 15 Nimetatud kohus leidis Euroopa Kohtu 10. aprilli 2003. aasta otsusele kohtuasjas C-305/00: Schulin (EKL 2003, lk I-3525) tuginedes, et põllumajandustootja, kes ei ole nõuetekohaselt täitnud kaitstud sordi omaniku teavitamise kohustust, ei saa tugineda selle määruse nr 2100/94 artikli 14 lõikele 1 ning seetõttu võib tema vastu esitada rikkumise lõpetamise nõude ning õiglase tasu maksmise nõude sama määruse artikli 94 alusel.
- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib, kuidas tuleb arvutada kaitstud õiguse omanikule määruse nr 2100/94 artikli 94 lõike 1 alusel makstavat „õiglast tasu” ning sama artikli lõike 2 alusel tasumisele kuuluvat kahjuhüvitist.
- 17 Tasu arvutamise aluseks on võimalik võtta kas keskmine tasu, mida nõutakse kõnealuse taimeliigi kaitstud sortide paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise puhul samaväärsel maa-alal, või lubatud kasvatamise korral makstav tasu vastavalt määruse nr 2100/94 artikli 14 lõike 3 neljandale taandele koostoimes määruse nr 1768/95 artikli 5 lõikega 5 (edaspidi „lubatud kasvatamise tasu”).
- 18 Esimesel juhul peaks rikkumise toime pannud isik tasuma eelnimetatud keskmise tasu samadel tingimustel ja samas määras kui kolmandad isikud, samas kui teisel juhul võiks ta tugineda põllumajandustootjate erimäärale, s.o 50% paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise eest makstavast tasust.
- 19 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas „õiglane tasu”, mille põllumajandustootja peab maksma ühenduse kaitse alla võetud sordi omanikule määruse 2100/94 artikli 94 lõike 1 alusel, kuna ta kasutas kaitstud sordi saagist saadud paljundusmaterjali ega täitnud määruse nr 2100/94 artikli 14 lõikes 3 ja määruse nr 1768/95 artiklis 8 sätestatud kohustusi, tuleb arvutada keskmise summa alusel, mida nõutakse kõnealuse taimeliigi kaitstud sortide paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise puhul samal maa-alal, või tuleb arvutamisel aluseks võtta (väiksem) summa, mis kuulub tasumisele lubatud kasvatamise korral vastavalt määruse nr 2100/94 artikli 14 lõike 3 neljandale taandele ja määruse nr 1768/95 artiklile 5?
2. Juhul kui aluseks tuleb võtta ainult lubatud kasvatamise korral makstav tasu, siis kas sellises olukorras võib sordikaitse õiguste omanik, kelle õigusi on ühel korral süüliselt rikutud, arvutada talle määruse nr 2100/94 artikli 94 lõike 2 alusel hüvitamisele kuuluva kahju üldsumma paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise puhul nõutava tasu alusel?
3. Kas määruse nr 2100/94 artikli 94 lõike 1 alusel tasumisele kuuluva „õiglase tasu” või artikli 94 lõike 2 alusel täiendava kahju eest tasumisele kuuluva hüvitise arvutamisel on lubatud või koguni nõutav võtta arvesse organisatsiooni, mis esindab paljude ühenduse kaitse alla võetud sortide omanike õigusi, järelevalvemeetmete eriti suurt maksumust, määrates hüvitise suuruseks kahekordse tavapäraselt kokkulepitud tasu või kahekordse määruse nr 2100/94 artikli 14 lõike 3 neljanda taande alusel maksmisele kuuluva tasu?”

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

- 20 Esimeses küsimuses soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, mis on need tegurid, mille alusel võib kindlaks määrata „õiglase tasu”, mida põllumajandustootja, kes ei ole täitnud määruse nr 2100/94 artikli 14 lõike 3 neljandast ja kuuendast taandest tulenevaid kohustusi, peab sama määruse artikli 94 lõike 1 alusel maksma. Eelkõige tunneb ta huvi, kas ta peab tasu arvutamisel võtma aluseks summa, mis tuleb tasuda samal maa-alal sama sordi paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise eest (nn C-litsents), või siis määruse nr 2100/94 artikli 14 lõike 3 neljandas taandes sätestatud lubatud kasvatamise eest nõutav summa, mis määruse nr 1768/95 artikli 5 lõike 5 kohaselt on 50% paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise eest makstavast tasust.
- 21 Kõigepealt tuleb märkida, et määruse nr 2100/94 artikli 13 lõike 2 alusel on kaitstud sordi koostisosade või koristatud materjali puhul ühenduse kaitse alla võetud sordi omaniku luba nõutav eelkõige tootmiseks või paljundamiseks, paljundamiseks ettevalmistamiseks, müügiks pakkumiseks, müümiseks või muuks turustamiseks ning loetletud eesmärkidel oma valduses hoidmiseks (vt eespool viidatud kohtuotsus Schulin, punkt 46).
- 22 Selles mõttes on määruse nr 2100/94 artikkel 14 erand ühenduse kaitse alla võetud sordi omaniku loa põhimõttest (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Schulin, punkt 47), kuna põllumajandustootjad ei pea oma põllumajandusettevõttes koristatud saagist saadud toote põllul paljundamise eesmärgil kasutamiseks omama ühenduse õigusega kaitstud omaniku luba, kui nad täidavad teatavad tingimused, mis on artikli 14 lõikes 3 sõnaselgelt nimetatud.
- 23 Euroopa Kohus on selles küsimuses juba otsustanud, et põllumajandustootja, kes ei maksa omanikule õiglast tasu, kui ta kasutab kaitstud sordi paljundusmaterjali kasvatamisel saadud toodet, ei saa tugineda määruse nr 2100/94 artikli 14 lõikele 1 ning seega tuleb asuda seisukohale, et ta on ilma loata toime pannud nimetatud määruse artikli 13 lõikes 2 osutatud mõne toiminguga (eespool viidatud kohtuotsus Schulin, punkt 71).
- 24 Põhikohtuasja kaebuse esitajad on sarnases olukorras põllumajandustootjatega, kes ei ole määruse nr 2100/94 artikli 14 lõike 3 neljandas taandes ette nähtud õiglast tasu maksnud, kuna põhikohtuasja kaebuse esitajad, kes jätsid ühe osa saagist saadud toote külvatavast kogusest deklareerimata, ei ole asjaomast tasu maksnud.
- 25 Järelikult on põhikohtuasja kaebuse esitajate poolt deklareerimata seemnete külvamine – nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus õigesti märgib – „rikkumine” määruse nr 2100/94 artikli 94 tähenduses. Seega tuleb selle sätte alusel teha kindlaks, kuidas määrata õiglane tasu, mis Geistbeckid peavad põhikohtuasja vastustajale maksma.
- 26 Geistbeckid väidavad sellega seoses, et kuna määruse nr 2100/94 artikli 14 lõike 3 neljas taane ja artikli 94 lõige 1 kasutavad peaaegu identseid mõisteid, tuleb määruse nr 2100/94 artikli 94 lõike 1 alusel maksmisele kuuluv „õiglane tasu” määrata lubatud kasvatamise tasust lähtudes.
- 27 Sellist tõlgendust ei saa siiski pidada õigeaks.
- 28 Esiteks tuleb tõdeda, et kuigi väljendit „õiglane tasu” kasutatakse määruse nr 2100/94 prantsuskeelse versiooni mõlemas sättes, siis teistes keeleversioonides – muu hulgas saksa ja inglise keeles – see nii ei ole, nagu on märkinud ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 43. Seega ei saa määruse nr 2100/94 kõnealustes sätetes kasutatud samade väljendite põhjal järeldada, et need hõlmavad sama mõistet.

- 29 Teiseks tuleb rõhutada, et kõnealuse määruse artiklit 14 kui ühenduse sordikaitse põhimõttest erandit kehtestavat sätet tuleb tõlgendada kitsalt ega saa seetõttu kohaldada muus kontekstis kui selles artiklis on sõnaselgelt ette nähtud.
- 30 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 45-47 on rõhutanud, on määruse nr 2100/94 artikli 14 lõike 3 neljandas taandes sätestatud mõiste „õiglase tasu” koostoimes määruse nr 1768/95 artikli 5 lõikega 5 eesmärk kehtestada põllumajandustootjate ja sordi omanike vastastikuste seadusjärgsete huvide vahel tasakaal.
- 31 Seevastu määruse nr 2100/94 artikli 94 lõige 1, milles toodud sõnastuses ei tehta vahet rikkumise toime pannud isikute vahel, osutab konkreetselt õiglase tasu maksmisele rikkumist käsitleva menetluse raames.
- 32 Sellest järeldub, et põhikohtuasjas käsitletavatel asjaoludel ei saa määruse nr 2100/94 artikli 94 lõikes 1 sätestatud „õiglase tasu” arvutamisel võtta aluseks lubatud kasvatamise tasu sama määruse artikli 14 tähenduses.
- 33 Eelotsusetaotluse esitanud kohus osutab õiglase tasu arvutamise alternatiivse alusena litsentseeritud – ehk C-litsentsi alusel – tootmise tasule.
- 34 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 23 meenutatud, ei saa põllumajandustootja, kes ei täida talle pandud kohustusi, mis tulenevad eelkõige määruse nr 2100/94 artikli 14 lõikest 3 koostoimes määruse nr 1768/95 artikliga 8, kasutada sellest sättest tulenevat erandit.
- 35 Seega tuleb teda käsitada kolmanda isikuna, kes on teostanud määruse nr 2100/94 artikli 13 lõikes 2 ühe sätestatud toimingut, omamata selleks õigust.
- 36 Kuivõrd määruse nr 2100/94 artikli 94 eesmärk on hüvitada tekkinud kahju sordi omanikule, kelle suhtes on toime pandud rikkumine, tuleb asuda seisukohale, et kuna Geistbeckid ei saa põhikohtuasjas tugineda „põllumajandustootja erandile”, s.o määruse artikli 14 lõikes 1 kehtestatud ühenduse sordikaitse erandile, nagu artikli 14 lõikest 3 tuleneb, ulatub kahju vähemalt C-litsentsile vastava summani, mida kolmas isik oleks pidanud tasuma.
- 37 Järelikult, et määrata põhikohtuasjas käsitletavatel asjaoludel kindlaks määruse nr 2100/94 artikli 94 lõikes 1 sätestatud „õiglase tasu”, tuleb arvutamise aluseks võtta summa, mis vastab litsentseeritud tootmise eest makstavale tasule.
- 38 Geistbeckid sellise tõlgendusega ei nõustu, väites esiteks, et esimesel saagikoristusel saadud paljundusmaterjal on määruse nr 2100/94 artikli 13 lõikes 2 silmas peetud kvaliteedist madalam. Taoline argument ei ole siiski asjakohane, kuna kaitstud paljundusmaterjal ei saa selle materjaliga seotud intellektuaalomandi õigusele mingit mõju omada.
- 39 Teiseks ei saa Geistbeckid väita ka seda, et kui „õiglase tasu”, mida peab määruse nr 2100/94 artikli 94 lõike 1 alusel maksma põllumajandustootja, kes ei ole täitnud kohustusi tulenevalt määruse nr 2100/94 artikli 14 lõikest 3 koostoimes määruse nr 1768/95 artikliga 8, arvutada summa alusel, mis vastab C-litsentsi alusel tootmise eest makstavale tasule, tähendaks see artikli 94 sätete puhul karistuslikku laadi hüvitamise tunnustamist, mis ei ole antud artikli eesmärk.
- 40 Nagu käesoleva otsuse punktis 35 on märgitud, tuleb põllumajandustootjat, kes ei ole tuginenud määruse nr 2100/94 artikli 14 lõike 3 sätetele, käsitada kolmanda isikuna, kes on ilma loata teostanud ühe artikli 13 lõikes 2 sätestatud toimingut. Järelikult kasu, mida rikkumise toime pannud isik saab ja mis tuleb artikli 94 lõike 1 alusel hüvitada, on võrdne summaga, mis vastab C-litsentsi alusel tootmise eest makstavale tasule, mida ta ei ole maksnud.

- 41 Peale selle, kui võtta rikkumise korral makstava õiglase tasu arvutamisel aluseks mitte summa, mis vastab C-litsentsi alusel tootmise eest makstavale tasule, vaid väiksem summa, mis vastab lubatud kasvatamise tasule, võidakse seeläbi kohelda soodsamalt põllumajandustootjaid, kes ei ole täitnud omaniku teavitamise kohustust vastavalt määruse nr 2100/94 artikli 14 lõike 3 kuuendale taandele ja määruse nr 1768/95 artiklile 8, võrreldes põllumajandustootjaga, kes on seemnekülvist nõuetekohaselt teatanud.
- 42 Määruse nr 2100/94 artiklis 94 ette nähtud mõiste „õiglase tasu” motiveeriv mõju on seda olulisem, et vastavalt nimetatud määruse artikli 14 lõike 3 viiendale taandele on kaitstud sortide lubatud kasvatamise raames kasutamise järelevalve ja kontrollimise eest vastutavad üksnes omanikud ning seega sõltuvad nad põllumajandustootjate heausksusest ja koostööst.
- 43 Kõigist eeltoodud kaalutlustest lähtuvalt tuleb esimesele küsimusele vastata, et määramaks kindlaks „õiglase tasu”, mida peab määruse nr 2100/94 artikli 94 lõike 1 alusel maksma põllumajandustootja, kes on kasutanud kaitstud sordi saagist saadud paljundusmaterjali ega ole täitnud kohustusi, mis tulenevad määruse nr 2100/94 artikli 14 lõikest 3 koostoimes määruse nr 1768/95 artikliga 8, tuleb võtta arvutamisel aluseks summa, mis vastab C-litsentsi alusel tootmise eest makstavale tasule.
- 44 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele küsimusele vaja vastata.

Kolmas küsimus

- 45 Kolmandas küsimuses soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus esiteks teada, kas määruse nr 2100/94 artiklit 94 tuleb tõlgendada nii, et sordi omaniku õigustest kinnipidamise kontrollimisega kaasnevate kulude hüvitamiseks makstav summa arvestatakse määruse nr 2100/94 artikli 94 lõikes 1 sätestatud õiglase tasu hulka, või tuleb see summa arvata sama artikli lõikes 2 sätestatud kahjuhüvitise hulka. Teiseks, juhuks kui omanik niisuguse kahju hüvitamise nõude esitab, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas selle hüvitise võib arvutada üldise summana, millele vastab kahekordne tavapäraselt kokkulepitud tasu või kahekordne õiglase tasu, mis on kõnealuse määruse artikli 14 lõikes 3 ette nähtud.
- 46 Komisjon märkis oma kirjalikes seisukohtades, et antud küsimus on puhtalt hüpoteetiline, kuna STV ei ole selliste kulude hüvitamist taotlenud.
- 47 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb sellega seoses, et ELTL artiklis 267 ette nähtud menetlus on Euroopa Kohtu ja siseriiklike kohtute koostöö vahend, mille kaudu Euroopa Kohus annab siseriiklikele kohtutele liidu õiguse tõlgendusi, mida siseriiklikud kohtud vajavad nende menetluses olevate vaidluste lahendamiseks (vt eelkõige 24. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-445/06: Danske Slagterier, EKL 2009, lk I-2119, punkt 65, ning 15. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-197/10: Unió de Pagesos de Catalunya, EKL 2011, lk I-8495, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Selle koostöö raames eeldatakse liidu õigust puudutavate küsimuste asjakohasust. Siseriikliku kohtu esitatud eelotsusetaotluse saab Euroopa Kohus tagasi lükata vaid siis, kui on ilmselge, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega, või kui kõnealune probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada talle esitatud küsimusele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised või õiguslikud asjaolud (vt eelkõige 5. detsembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-94/04 ja C-202/04: Cipolla jt, EKL 2006, lk I-11421, punkt 25, ning eespool viidatud kohtuotsus Unió de Pagesos de Catalunya, punkt 17).
- 49 Kuna käesoleval juhul tuleneb eelotsusetaotlusest, et STV nõudis põhikohtuasja hagis „õiglase tasu” maksmist määruse nr 2100/94 artikli 94 lõike 1 tähenduses, tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolmandale küsimusele vastata osas, milles see puudutab mõistet „õiglase tasu”.

- 50 Sellega seoses piisab tõdemusest, et määruse nr 2100/94 artikli 94 lõikes 1 nähakse sordi ebaseadusliku kasutamise korral ette vaid õiglase tasu ning igal juhul ei ole seal ette nähtud sellise kahju hüvitamist, mis ei ole seotud kõnealuse tasu maksmata jätmisega.
- 51 Neil asjaoludel tuleb kolmandale küsimusele vastata, et sordi omaniku õigustest kinnipidamise kontrollimisega kaasnevate kulude hüvitamiseks makstavat summat ei saa arvata määruse nr 2100/94 artikli 94 lõikes 1 sätestatud „õiglase tasu” hulka.

Kohtukulud

- 52 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Et määrata kindlaks „õiglase tasu”, mida peab nõukogu 27. juuli 1994. aasta määruse (EÜ) nr 2100/94 ühenduse sordikaitse kohta artikli 94 lõike 1 alusel maksma põllumajandustootja, kes on kasutanud kaitstud sordi saagist saadud paljundusmaterjali ega ole täitnud kohustusi, mis tulenevad nimetatud määruse artikli 14 lõikest 3 koostoimes komisjoni 24. juuli 1995. aasta määruse (EÜ) nr 1768/95 määruse nr 2100/94 artikli 14 lõikes 3 osutatud põllumajandusliku erandi rakenduseeskirjade kohta (muudetud komisjoni 3. detsembri 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 2605/98) artikliga 8, tuleb võtta arvutamisel aluseks summa, mis tuleb tasuda samal maa-alal sama sordi paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise eest.**
- 2. Sordi omaniku õigustest kinnipidamise kontrollimisega kaasnevate kulude hüvitamiseks makstavat summat ei saa arvata määruse nr 2100/94 artikli 94 lõikes 1 sätestatud „õiglase tasu” hulka.**

Allkirjad